

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра хірургії та акушерства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Борис КИРИЧКО

“ 02 ” бересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(обов'язкова навчальна дисципліна)

ЗАГАЛЬНА ТА СПЕЦІАЛЬНА ХІРУРГІЯ

освітньо-професійна програма Ветеринарна медицина

спеціальність 211 Ветеринарна медицина

галузь знань 21 Ветеринарна медицина

освітній ступінь магістр

факультет ветеринарної медицини

Полтава
2024 / 2025 н.р

Робоча програма навчальної дисципліни *Загальна та спеціальна хірургія* для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Ветеринарна медицина спеціальності 211 Ветеринарна медицина
Мова викладання державна

Розробник: Передера Роман Вікторович, кандидат ветеринарних наук, доцент, доцент кафедри хірургії та акушерства Полтавського державного аграрного університету

«02» вересня 2024 року

 Роман ПЕРЕДЕРА

Схвалено на засіданні кафедри хірургії та акушерства
протокол № 1 від «02» вересня 2024 року.

Погоджено гарантом освітньої програми Ветеринарна медицина
«02» вересня 2024 року

 Борис КИРИЧКО

Схвалено головою ради з якості вищої освіти спеціальності «Ветеринарна медицина»
протокол від “02” вересня 2024 р. № 1

 Надія ДМИТРЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	210
Кількість кредитів	7
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти (<i>обов'язкова чи вибіркова</i>)	<i>обов'язкова</i>
Рік навчання (шифр курсу)	4 (211Вет_мд_2021)
Семестр	7-8
Лекції (годин)	44
Лабораторні (годин)	56
Самостійна робота (годин)	110
Форма підсумкового контролю	іспит

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Вивчити етіологію та патогенетичні особливості клінічного прояву різноманітних нозологічних форм хірургічної патології у тварин та оволодіти лікувальними і профілактичними заходами.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Перелік дисциплін, які передують її вивченню: анатомія тварин, фізіологія тварин, оперативна хірургія з топографічною анатомією та анестезіологією, патологічна фізіологія, клінічна діагностика тварин.

4. Компетентності

- загальні: здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу (ЗК 1); здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 3); знання та розуміння предметної галузі та професії (ЗК 4).

- фахові: здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних (ФК 1); здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності (ФК 2); здатність дотримуватися правил

охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності (ФК 3); здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу (ФК 4); здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби (ФК 8); здатність проводити акушерсько-гінекологічні та хірургічні заходи і операції(ФК9).

5. Програмні результати навчання

ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.

ПРН 2. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.

ПРН 3. Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.

ПРН 5. Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПРН 1.	знати хірургічну термінологію
	грамотно використовувати основні поняття в професійній діяльності
ПРН 2.	визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за хірургічної патології.
ПРН 3.	знати патогенетичні особливості перебігу хірургічних захворювань
	установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.
ПРН 5.	збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин
	вибирати ефективні методи діагностики хірургічних хвороб тварин
	володіти основними методами лікування хірургічних хвороб тварин
	знаходити рішення щодо вибору ефективних методів профілактики хірургічних хвороб тварин

6. Методи навчання і викладання

Словесні (лекція, розповідь-пояснення, бесіда, інструктаж); порівняння, синтетичний метод, узагальнення (робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування); наочні, практичні (виконання лабораторних робіт).

7. Програма навчальної дисципліни

Загальна хірургія

Тема 1. Травматизм тварин. Клінічна патофізіологія травм. Загальна реакція організму на травму. Шок. Колапс. Запаморочення.

Поняття про травму і травматизм. Класифікація травм і травматизму. Дослідження травмованих тварин. Реакція організму на травму. Профілактикою різних видів травматизму. Загальна реакція організму на травму. Шок. Колапс. Запаморочення.

Тема 2. Запально-регенеративна реакція організму тварини на травму.

Запалення. Клінічні ознаки. Запально-регенеративна реакція організму на травму. Медіатори запалення. Патогенетичні особливості запалення. Видові особливості запалення у тварин.

Тема 3. Рани, їх класифікація та лікування. Закриті механічні ушкодження. Кровотеча. Способи її профілактики та припинення.

Класифікація ран та їх клінічна характеристика. Типи загоювання ран. Біологія ранового процесу і його видові особливості. Механічні, фізичні, хімічні, біологічні та хірургічні методи лікування ран. Методи стимуляції при загоюванні ран. Лікування окремих видів ран та ранове виснаження. Струс, здавлювання, забиття, розтяг, розрив. Гематома. Лімфоекстравадат. Класифікація і загальна характеристика кровотеч. Патогенез кровотеч. Способи зупинки кровотеч. Методика дослідження ранових відбитків. Остаточна зупинка кровотеч. Способи переливання крові. Основні принципи лікування гострої крововтрати. Переливання крові і плазмозамінників.

Тема 4. Загальна хірургічна інфекція. Гнійна хірургічна інфекція.

Класифікація хірургічної інфекції. Аеробна інфекція та характеристика основних збудників. Абсцес і флегмона. Визначення, етіологія, класифікація та патогенез. Піємія, септицемія та анаеробний сепсис. Лікування та профілактика сепсису. Гнійно-резорбтивна лихоманка. Сучасне розуміння асептики та антисептики. Анаеробна та гнильна інфекція. Класифікація та етіологія. Характеристика основних збудників. Принципи лікування. Дрімаюча інфекція.

Тема 5. Специфічна хірургічна інфекція. Порушення крово- і лімфообігу, хвороби судин

Актиномікоз (патогенез і клінічні форми, лікування і профілактика). Актинобацильоз (патогенез і симптоми; лікування і профілактика). Ботріомікоз (патогенез і клінічні форми, лікування і профілактика). Діагностика та лікування специфічної хірургічної інфекції: правцю та миту коней. Некрози. Виразки. Нориці. Хвороби судин (вен, артерій, лімфатичних судин). Тромбози і емболії. Флебіт і тромбофлебіт. Лімфангоїт і лімфонуліт. Діагностика та лікування кровоносних та лімфатичних судин

Тема 6. Хвороби кісток. Хвороби суглобів, сухожилків та сухожилкових піхв

Анатомія та фізіологія кістки. Періостити, остити. Остеомієліти. Переломи кісток: етіологія, класифікація, клінічні ознаки та діагностика. Загоювання кісток при переломах, кісткова мозоль. Консервативні і оперативні методи лікування переломів. Ускладнення при переломах кісток. Діагностика та лікування дистрофічного остеотендиніту та ревматичного оститу. Клінічна фізіологія суглобів. Класифікація хвороб. Механічні ушкодження суглобів (розтяги, вивихи суглобів, гемартроз, рани суглобів синовіт, гідрартроз). Запалення суглобів синовіти, гнійні запалення суглобів (параартикулярна флегмона, артрит, остеоартрит, панартрит), ревматоїдний артрит, фіброзити. Хронічні безексудативні процеси суглобів (артроз, деформуючий артрит, анкілоз). Тендиніти. Тендовагініти. Бурсити. Діагностика та лікування грануломатозного артрити, асептичного та гнійного тендиніту, паразитарного (онхоцеркозного) тендиніту

Тема 7. Хвороби шкіри та м'язів. Термічні і хімічні ушкодження. Радіаційне ураження. Ушкодження нервів та мозку. Пухлини.

Дерматити. Екземи. Гнійні захворювання шкіри: фолікуліт, фурункул, карбункул. Міозити, міопатози, атрофія м'язів. Опіки. Термічний опік (класифікація, патогенез). Опікова хвороба. Місцеве і загальне лікування опіків. Хімічні опіки. Електротравма. Відмороження. Етіологія, патогенез. Клінічні ознаки та лікування. Діагностика та лікування хвороб шкіри, м'язів. Парези і паралічі: етіопатогенез, симптоми та лікування. Травми головного та спинного мозку. Пухлини: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, діагностика та лікування. Хвороби периферичної нервової системи. Діагностика та лікування невритів та пухлинами нервової тканини і мозкових оболонок.

Спеціальна хірургія

Тема 8. Ветеринарна офтальмологія. Хвороби повік.

Хвороби очей. Будова органа зору. Фізіологія органа зору. Блефарити.

Тема 9. Керато-кон'юнктивіти. Хвороби судинної оболонки, сітківки, заломлюючих середовищ ока.

Ураження рогівки. Рани рогівки. Запалення рогівки. Негнійне запалення рогівки – поверхневий, глибокий та задній кератит. Запалення сполучної оболонки ока. Катаральний кон'юнктивіт. Гнійний кон'юнктивіт. Флегмонозний кон'юнктивіт. Фолікулярний кон'юнктивіт-. Гландулярний кон'юнктивіт. "Сухий" кон'юнктивіт. Кератокон'юнктивіти: рикетсіозний, хламідійний, мікоплазменний, мораксельозний, телязіозний. Запалення райдужної оболонки, війкового тіла та власне судинної оболонки. Запалення сітківки. Ураження зорового нерва. Катаракта. Глаукома. Гнійний панофтальміт. Флегмона очної ямки. Переломи і тріщини кісток орбіти.

Тема 10. Хвороби ротової порожнини

Аномалії зубного прикусу. Неправильне стирання зубів. Переломи і тріщини зубів. Карієс зубів. Пульпіт. Альвеолярний періодонтит. Одонтогенний остеомієліт. Ураження зубів при флюорозі.

Тема 11. Хвороби в ділянці вух, носу та інших ділянок голови.

Запалення слинних залоз та лімфатичних вузлів. Злакова хвороба. Рани та виразки язика. Гіперкінез язика. Паралічі лицевого і трійчастого нервів. Рани в ділянці голови. Запалення придаткових пазух. Травми рогів. Гематома вушної раковини. Запалення вуха. Сторонні тіла в слуховому проході.

Тема 12. Хвороби в ділянці потилиці, шиї, холки, грудної стінки та попереку

Рани та забиття. Бурсити. Некроз потиличної зв'язки. Переломи та вивихи шийних хребців. Сторонні тіла в стравоході. Дивертикули стравоходу. Запалення яремної вени. Гематома та лімфоекстравазат. Бурсити холки. Фурункульоз та флегмона холки. Глибокі гнійно-некротичні процеси холки. Рани грудної стінки. Переломи ребер. Остеомієліт ребра. Остеомієліт грудної кістки. Пневмоторакс. Гемоторакс. Гнійне запалення м'язів спини та попереку. Переломи поперекових хребців. Спондиліт. Спондилоостеохондроз. Спондилоартрит.

Тема 13. Хвороби в ділянці живота. Грижі.

Лімфоекстравазат, рани черевної стінки. Зміщення сичуга у корів. Етіологія, діагностика, клінічні ознаки та методи терапії. Заворот шлунку в собак. Етіологія, діагностика, клінічні ознаки та методи терапії. Перитоніт. Хірургічне лікування копростазів. Сторонні тіла травного каналу. Заворот та інвагінація кишок. Ілеус. Пухлини у черевній порожнині. Пупкова, пахвинна, промежина, стегнова грижа; грижа білої лінії живота. Травматична черевна грижа.

Тема 14. Хвороби в ділянці таза та хвоста. Андрологічні та урологічні хвороби.

Переломи кісток таза. Переломи крижової кістки. Переломи хвостових хребців. Некроз хвоста та параплегія тазових кінцівок. Розтяг крижово-клубового зчленування. Аномалії анального отвору та прямої кишки. Випадання прямої кишки. Рани прямої кишки. Параректальні абсцеси та флегмони. Параректальні нориці. Гнійний паранальний аденіт м'ясоїдних. Забиття та рани препуція і статевого члена. Запалення препуція і статевого члена. Пухлини статевого члена. Фімоz. Парафімоz. Параліч статевого члена. Гематоцеле. Варикоцеле. Гідроцеле. Періорхіт. Орхіт та епідеїміт. Пухлини сім'яників. Запалення передміхурової залози. Гіпертрофія передміхурової залози. Запалення сім'яних міхурців.

Тема 15. Ветеринарна ортопедія. Пошкодження рогу башмака.

Анатомо-фізіологічна характеристика копитець і копит. Тріщини копитного рогу. Ламкість копитного рогу. Гниття рога м'якуша.

Тема 16. Асептичні пододерматити

Обмежений та дифузний пододерматит. Ламініт. Хронічний асептичний короніт. Ревматичне запалення копит. Лімакс. Веррукозний пододерматит.

Тема 17. Септичні форми пододерматитів

Виразковий пододерматит. Прокол підошви, м'якушу та між пальцевого склепіння. Поверхневий гнійний пододерматит. Глибокий гнійний пододерматит. Гангренозний пододерматит. Некротичний пододерматит. Абаксіальний гнійний ламініт. Флегмона вінчика. **Пододерматити у кролів.**

Тема 18. Хвороби глибоких структур копит

Гостре асептичне запалення копитцевого суглоба. Гнійне запалення копитцевого суглоба. Септичний подотрохлеарний бурсит. Гнійний тендовагініт. Перелом копитцевої кістки

Тема 19. Аутоімунні хвороби копит і копитець. Копитна гниль.

Ревматичне запалення копит. Лімакс. Веррукозний пододерматит. Копитна гниль.

Тема 20. Хвороби грудних і тазових кінцівок.

Хвороби в ділянці лопатки і плеча (вивих плечового суглоба, переломи плечової кістки, бурсит двоголового м'язу плеча, запалення заостного м'яза). Хвороби в ділянці ліктьового суглоба та передпліччя. Хвороби в ділянці зап'ясткового суглобу. Хвороби в ділянці п'ястка, путового і вінцевого суглобів. Хвороби в ділянці кульшового суглоба та стегна. Хвороби в ділянці колінного суглоба та гомілки (вивих колінної чашки, переломи стегнової та кісток гомілки). Хвороби в ділянці заплесна і плесна.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма (211Вет_мд_2021)			
	усього	у тому числі		
		л	лаб	с.р.
1. Загальна хірургія				
Тема 1. Травматизм тварин. Клінічна патофізіологія травм. Загальна реакція організму на травму. Шок. Колапс. Запаморочення.	12	2	2	6
Тема 2. Запально-регенеративна реакція організму тварини на травму.	12	2	6	6
Тема 3. Рани, їх класифікація та лікування. Закриті механічні ушкодження. Кровотеча. Способи її профілактики та припинення.	14	2	4	8
Тема 4. Хірургічна інфекція. Гнійна хірургічна інфекція. Анаеробна та гнильна інфекція.	12	2	4	6
Тема 5. Специфічна хірургічна інфекція. Порушення крово- і лімфообігу, хвороби судин	12	2	4	6
Тема 6. Хвороби кісток. Хвороби суглобів, сухожилків та сухожилкових піхв	14	4	4	6
Тема 7. Хвороби шкіри та м'язів Термічні і хімічні ушкодження. Радіаційне ураження. Ушкодження нервів та мозку. Пухлини.	14	2	4	8
Усього годин (7 семестр)	90	16	28	46
Спеціальна хірургія				
2. Хвороби ділянки голови, потилиці, шиї, холки, грудної стінки та попереку. Абдомінальна патологія. Андрологічні хвороби				
Тема 8. Ветеринарна офтальмологія. Хвороби повік.	8	2	2	4
Тема 9. Керато-кон'юнктивіти. Хвороби судинної оболонки, сітківки, заломлюючих середовищ ока.	8	2	4	4
Тема 10. Хвороби ротової порожнини	8	2	2	4

Тема 11. Хвороби в ділянці вух, носу та інших ділянок голови	8	2	2	4
Тема 12. Хвороби в ділянці потилиці, шиї, холки, грудної стінки та попереку	8	2	2	4
Тема 13. Хвороби в ділянці живота. Грижі.	10	4	2	4
Тема 14. Хвороби в ділянці таза та хвоста. Андрологічні та урологічні хвороби	10	2	2	6
3. Ветеринарна ортопедія				
Тема 15. Ветеринарна ортопедія. Пошкодження рогу башмака.	8	2	2	4
Тема 16. Асептичні пододерматити.	8	2	2	4
Тема 17. Септичні форми пододерматитів	8	2	2	4
Тема 18. Хвороби глибоких структур копит	10	2	2	6
Тема 19. Аутоімунні хвороби копит і копитець. Копитна гниль.	10	2	2	6
Тема 20. Хвороби грудних і тазових кінцівок	14	2	2	10
Усього годин (8 семестр)	120	28	28	64
Усього годин	210	44	56	110

8. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма (211Вет_мд_2021)
Загальна хірургія		
1	Тема 1. Травматизм тварин. Клінічна патофізіологія травм. Загальна реакція організму на травму. Шок. Колапс. Запаморочення. Охорона праці і техніка безпеки під час роботи в хірургічній клініці. Ознайомлення з роботою хірургічної клініки; ведення документації.	2
2	Тема 2. Запально-регенеративна реакція організму тварини на травму. Принципи і методи лікування тварин з асептичним запальним процесом. Застосування холоду і тепла, водних процедур і масажу при хірургічній патології. Новокаїнотерапія. Застосування тканинної, імуностимулювальної та антиоксидантної терапії.	6
3	Тема 3. Рани, їх класифікація та лікування. Закриті механічні ушкодження. Кровотеча. Способи її профілактики та припинення. Дослідження поранених тварин. Опрацювання способів зупинки кровотеч. Лікування відкритих пошкоджень м'яких тканин.	4

4	Тема 4. Хірургічна інфекція. Гнійна хірургічна інфекція. Анаеробна та гнильна інфекція Гнійна, анаеробна та гнильна хірургічна інфекція. Відпрацювання етіопатогенетичних принципів лікування абсцесів і флегмон на різних стадіях розвитку.	4
5	Тема 5. Специфічна хірургічна інфекція. Порушення крово- і лімфообігу, хвороби судин Специфічна хірургічна інфекція. Оперативні та консервативні методи лікування актиномікозу у тварин	4
6	Тема 6. Хвороби кісток. Хвороби суглобів, сухожилків та сухожилкових піхв Переломи кісток: діагностика, лікування, способи остеосинтезу. Періостити, остеомієліт, карієс (клініка, діагностика, способи лікування). Діагностика і принципи лікування захворювань суглобів, зв'язок, сухожильних піхв та бурситів у тварин	4
7	Тема 7. Хвороби шкіри та м'язів Термічні і хімічні ушкодження. Радіаційне ураження. Ушкодження нервів та мозку. Пухлини. Термічні ушкодження. Вивчення клінічних ознак та методів лікування пухлин.	4
Всього 7 семестр		28
Спеціальна хірургія		
8	Тема 8. Ветеринарна офтальмологія. Хвороби повік. Апарат зору тварин і клінічні форми його ушкодження	2
9	Тема 9. Керато-кон'юнктивіти. Хвороби судинної оболонки, сітківки, заломлюючих середовищ ока. Загальні та клінічні методи дослідження при захворюванні очей. Дослідження заломлюючих середовищ ока.	2
	Операції в області ока	2
10	Тема 10. Хвороби ротової порожнини Хвороби органів ротової порожнини.	2
11	Тема 11. Хвороби в ділянці вух, носу та інших ділянок голови Хвороби в області голови.	2
12	Тема 12. Хвороби в ділянці потилиці, шиї, холки, грудної стінки та попереку. Хвороби в області потилиці і шиї. Хвороби в ділянці грудної стінки і загривка.	2
13	Тема 13. Хвороби в ділянці живота. Грижі. Хвороби області черевної стінки. Грижі.	2
14	Тема 14. Хвороби в ділянці таза та хвоста. Андрологічні та урологічні хвороби Хвороби хвоста і прямої кишки. Хвороби сечостатевого органу. Ускладнення пов'язані з кастрацією тварин	2
15	Тема 15. Ветеринарна ортопедія. Пошкодження рогу башмака. Анатомо-фізіологічні особливості будови пальців, копит у однокопитних і копит у парнокопитних тварин.	2
16	Тема 16. Асептичні пододерматити. Види деформацій, способи профілактики. Обґрунтування та практика розчистки копит у великої рогатої худоби, овець і копит у коней.	2
17	Тема 17. Септичні форми пододерматитів Папіломатозний пальцевий дерматит. Масові та індивідуальні лікувально-профілактичні заходи під час хвороби Мортелларо. Пододерматити у кролів.	2
18	Тема 18. Хвороби глибоких структур копит	2

	Опрацювання методів лікування гнійно-некротичних уражень в дистальному відділі кінцівок. Масові та індивідуальні лікувально-профілактичні заходи під час захворювань копит і копитець.	
19	Тема 19. Аутоімунні хвороби копит і копитець. Копитна гниль. Класифікація кульгавостей. Діагностика хвороб кінцівок.	2
20	Тема 20. Хвороби грудних і тазових кінцівок Опрацювання методів діагностики та лікування хвороб грудних і тазових кінцівок	2
Всього 8 семестр		28
Разом		56

9. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма (211Вет_мд_2021)
Загальна хірургія		
1.	Профілактика різних видів травматизму.	6
2.	Запально-регенеративна реакція організму на травму. Медіатори запалення	6
3.	Методика дослідження ранових відбитків. Кровотеча. Остаточна зупинка кровотеч. Способи переливання крові	8
4.	Сучасне розуміння асептики та антисептики. Дрімаюча інфекція	6
5.	Діагностика та лікування специфічної хірургічної інфекції: правцю та миту коней. Діагностика та лікування кровonosних та лімфатичних судин.	6
6.	Діагностика та лікування дистрофічного остеотендиніту та ревматичного оститу. Діагностика та лікування грануломатозного артрити, асептичного та гнійного тендиніту, паразитарного (онхоцеркозного) тендиніту.	6
7.	Діагностика та лікування хвороб шкіри, м'язів, радіаційних уражень.	4
8.	Хвороби периферичної нервової системи. Діагностика та лікування невритів та пухлинами нервової тканини і мозкових оболонок.	4
Всього		46
Спеціальна хірургія		
9.	Запалення слізної залози. Новоутворення кон'юнктиви.	4
10.	Запалення придаткових пазух (гайморит, фронтит).	4
11.	Хвороби повітряносноного мішка. Злакова хвороба.	4
12.	Травматичний дифузний набряк. Некроз потиличної зв'язки. Переломи та вивихи шийних хребців.	4
13.	Спондиліти та спондилоартроз.	4
14.	Травматична черевна грижа.	4
15.	Параректальні абсцеси та флегмони. Параректальні нориці.	4
16.	Запалення передміхурової залози. Гіперплазія передміхурової залози.	4
17.	Особливості будови копитець у свиней та овець. Ріст копитного рогу і його фізичні властивості. Механізм копит і копитець.	6
18.	Канкер, саркоїд, фікомікоз, кератома копит у коней.	4
19.	Верукозний пододерматит	4
20.	Хронічне запалення сезамоподібних кісток. Переломи копитної і човникової кісток. Хронічний асептичний подотрохлеїт. Некроз копитного хряща.	4

21.	Кератомікози у корів.	4
22.	Хвороби грудних і тазових кінцівок.	10
Всього		64
	Разом	110

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачені робочим навчальним планом та робочою програмою навчальної дисципліни.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
ПРН 1.	<i>Поточні:</i> ведення конспекту, виконання тестів, опитування <i>Семестрові:</i> екзамен
ПРН 2.	<i>Поточні:</i> виконання лабораторних робіт, виконання завдань самостійної роботи, виконання тестів, опитування <i>Семестрові:</i> екзамен
ПРН 3.	<i>Поточні:</i> виконання лабораторних робіт, виконання завдань самостійної роботи, опитування <i>Семестрові:</i> екзамен
ПРН 5.	<i>Поточні:</i> виконання лабораторних робіт, опитування <i>Семестрові:</i> екзамен

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним результатом навчання. Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль і підсумкова оцінка рівня досягнення результатів навчання.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти						Разом
	Ведення конспекту	Виконання лабораторної роботи	Розв'язування тестів	Виконання самостійної роботи	Опитування	Екзамен	
Тема 1. Травматизм тварин. Клінічна патофізіологія травм. Загальна реакція організму на травму. Шок. Колапс. Обморок.	2	5	3	1	3		36
Тема 2. Запально-регенеративна реакція організму тварини на травму.	2	5	3	1			
Тема 3. Рани, їх класифікація та лікування. Закриті механічні ушкодження Кровотеча. Способи її профілактики та припинення.	2	5	3	1			
Тема 4. Гнійна хірургічна інфекція. Загальна хірургічна інфекція.	2	5	3	1	3		44
Тема 5. Анаеробна та гнильна інфекція. Специфічна хірургічна інфекція. Порушення крово- і лімфообігу, хвороби судин	2	5		1			
Тема 6. Хвороби кісток. Хвороби суглобів, сухожильків та сухожилькових піхв	2	5	3	1			
Тема 7. Хвороби шкіри та м'язів Термічні і хімічні ушкодження. Радіаційне ураження. Ушкодження нервів та мозку. Пухлини.	2	5	3	1			
Екзамен						20	20
Разом (8 семестр)	14	35	18	7	6	20	100

Тема 8.Ветеринарна офтальмологія. Хвороби повік.	1	5	3	1	3		48
Тема 9. Керато-кон`юнктивіти. Хвороби судинної оболонки. Хвороби придаткових пазух.	1						
Тема 10. Хвороби ротової порожнини	1						
Тема 11. Хвороби в ділянці вух, носу та інших ділянок голови	1	5	3	1			
Тема 12. Хвороби в ділянці потилиці, шиї, холки, грудної стінки та попереку	1						
Тема 13. Хвороби в ділянці живота. Грижі.	2						
Тема 14. Хвороби в ділянці таза та хвоста Андрологічні та урологічні хвороби	1	5	3				
Тема 15. Ветеринарна ортопедія. Пошкодження рогу башмака.	1	5	3	1	3		32
Тема 16. Асептичні пододерматити.	1						
Тема 17. Септичні форми пододерматитів	1						
Тема 18. Хвороби глибоких структур копит	1	5	3	1			
Тема 19. Аутоімунні хвороби копит і копита. Копитна гниль.	1						
Тема 20. Хвороби грудних і тазових кінцівок	1	5	3	1			
Екзамен						20	20
Разом (9 семестр)	14	35	21	4	6	20	100

Шкала та критерії оцінювання

Ведення конспекту лекцій

Кількість балів	Критерії оцінювання
1 (максимальна)	наповненість конспекту лекцій згідно ПРН 1
0 (мінімальна)	відсутність конспекту, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Виконання завдань для лабораторних занять

Кількість балів	Критерії оцінювання
5 (максимальна)	здобувач вищої школи присутній на лабораторному занятті, виконав поставлене перед ним завдання, розкрив тему, захистив роботу, сформулював й обґрунтував висновки, набув навиків згідно ПРН 3, ПРН 5.
4	здобувач вищої школи виконав поставлене перед ним завдання, захистив роботу, набув ПРН 5, але не продемонстрував вміння аналізувати, робити висновки
3	здобувач вищої школи виконав поставлене перед ним завдання, набув ПРН 3, ПРН 5, але не продемонстрував вміння робити висновки
2	здобувач вищої школи, виконав поставлене перед ним завдання, але не набув ПРН 3, ПРН 5
1	здобувач вищої школи частково виконав поставлене перед ним завдання по ПРН
0 (мінімальна)	здобувач вищої школи не виконав лабораторні роботи згідно ПРН, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Розв'язування тестів (0-3 балів)

Кількість балів	Критерії оцінювання
3 (максимальна)	90-100% правильних відповідей

2	80-90% правильних відповідей
1	60-80% правильних відповідей
0 (мінімальна)	Менше 60 % правильних відповідей

Виконання завдань самостійної роботи:

Кількість балів	Критерії оцінювання
1 (максимальна)	здобувач вищої освіти дає визначення основних термінів та понять, розкриває етіологію, патогенез та методи лікування, демонструє вміння аналізувати, робити висновки згідно ПРН 2, ПРН 3, ПРН 5
0 (мінімальна)	здобувач не володіє матеріалом, дає приблизне визначення основних термінів та понять, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Опитування:

Кількість балів	Критерії оцінювання
3 (максимальна)	здобувач опанував та узагальнив отримані знання відповідно до всіх програмних результатів навчання
2	здобувач опанував отримані знання відповідно до всіх програмних результатів навчання
1	здобувач частково опанував отримані знання відповідно до всіх програмних результатів навчання
0 (мінімальна)	здобувач не опанував програмних результатів навчання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Екзамен (максимальна кількість балів – 20)*.

Вид завдання	Кількість балів	Критерії оцінювання
для 1-го теоретичного питання	0 (мінімальна)	оцінюється знання здобувача вищої освіти, коли він не надав усної відповіді на питання білета
	1	оцінюється знання здобувача вищої освіти, коли ним окремі положення трактуються не вірно, або не зміг дати відповіді на запитання
	2	оцінюється знання здобувача вищої освіти, коли він поверхнево відповів на поставлені запитання, прийняв невірне рішення, не розкрив суті питання
	3	оцінюється знання здобувача вищої освіти, коли він вкладає програмний матеріал, демонструє розуміння теоретичних питань, але не в повному обсязі розкрив зміст окремих питань, допускає ряд помилок
	4	оцінюються знання, коли здобувача вищої освіти в основному відповів на всі запитання, але допустив незначні помилки при відповіді, або не повно розкрив зміст окремих питань
	5 (максимальна)	оцінюється знання здобувача вищої освіти, коли ґрунтовно і правильно, дав вичерпну відповідь на поставлені запитання, прийняв вірне рішення, розкрив суть питання
для 2-го теоретичного питання	0	оцінюється знання здобувача вищої освіти, коли він не надав усної відповіді на питання білета
	1	оцінюється знання здобувача вищої освіти, коли ним окремі положення трактуються не вірно, або не зміг дати відповіді на запитання
	2	оцінюється знання здобувача вищої освіти, коли він поверхнево відповів на поставлені запитання, прийняв невірне рішення, не розкрив суті питання
	3	оцінюється знання здобувача вищої освіти, коли він вкладає програмний матеріал, демонструє розуміння теоретичних питань, але не в повному обсязі розкрив зміст окремих питань, допускає ряд помилок

	4	оцінюються знання, коли здобувача вищої освіти в основному відповів на всі запитання, але допустив незначні помилки при відповіді, або не повно розкрив зміст окремих питань
	5 (максимальна)	оцінюється знання здобувача вищої освіти, коли ґрунтовно і правильно, дав вичерпну відповідь на питання, повністю розкрив суть питання
для 1-ї ситуації	0	оцінюється знання здобувача вищої освіти, коли він не запропонував жодного вирішення запропонованої ситуації
	1-2	оцінюється знання здобувача вищої освіти, коли неправильно оцінив ситуацію, але прийняв часково вірне рішення
	3-4	оцінюється знання здобувача вищої освіти, коли правильно оцінив ситуацію, але прийняв невірне рішення
	5-6	оцінюється знання здобувача вищої освіти, коли частково оцінив ситуацію, але прийняв вірне рішення
	6-7	оцінюється знання здобувача вищої освіти, коли правильно оцінив ситуацію, але прийняв часково вірне рішення
	8-10 (максимальна)	оцінюється знання здобувача вищої освіти, коли ґрунтовно і правильно, дав вичерпну відповідь на поставлену ситуацію, прийняв вірне рішення

**Екзамен складається з двох теоретичних питань та однієї практичної ситуації.*

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачено під час реалізації навчальної дисципліни

Засоби навчання: мультимедійний проектор, таблиці, схеми і фотографії з різними хірургічними патологіями; хірургічний інструмент (ножиці вигнуті по площині; бритва; пінцети анатомічні та хірургічні, кровоспинні; скальпелі; леза для безпечної бритви; ранові гачки; зонд металевий гудзикуватий; голкотримач; голки хірургічні); набір для клінічного дослідження тварин (термометр, фонендоскоп, плесиметр, перкусійні молоток, стрічки вимірювальні, штангенциркуль, шкірний термометр, офтальмоскоп, кератоскоп); розчини анестетиків (новокаїн 0,5 - і 3%); перев'язувальний матеріал; предметні скельця; ватно-марлеві тампони; сольові розчини; спирт; мікроскоп з імерсійною системою; електрокоагулятор, електрофорез, ультразвуковий скелер, розчини антисептиків; антибіотики; антисептичні порошки; шовний матеріал; тварини з хірургічними патологіями (коні, корови, вівці, свині, собаки) тощо.

Перелік інструментів, обладнання та програмного забезпечення необхідного для вивчення навчальної дисципліни забезпечує навчально-наукова лабораторія кафедри хірургії та акушерства.

13. Політика навчальної дисципліни

Терміни виконання та перескладання:

Студенти в обов'язковому порядку дотримуються дедлайну поставлених завдань. Студент має виконати поставлені завдання щодо засвоєння інформації по кожній темі. Пропущені заняття студенти опрацьовують в індивідуальному порядку. Відпрацювання можливі не лише згідно до графіку, а й у вільний час викладача. Після завершення вивчення навчальної дисципліни студенти проходять опитування в АСУ ПДАУ.

Академічної доброчесності:

При вивченні дисципліни здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись принципів та вимог академічної доброчесності, що передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- покликання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Відвідування занять:

Систематично відвідувати лабораторні заняття інші вимоги, що не суперечать

законодавству України і нормативним документам Університету. У випадках пропуску лабораторної роботи її необхідно відпрацювати шляхом самостійного виконання та захисту (усне опитування на контрольні питання).

Зарахування результатів неформальної / інформальної освіти:

В окремих випадках для здобувачів вищої освіти існує можливість визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, що отримані за програмами академічної мобільності та регламентується Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті (2023 р). Результати семестрового контролю здобувачів вищої освіти у період навчання у закладі вищої освіти (науковій установі) – партнері надаються за шкалою оцінювання, прийнятою у закладі вищої освіти (науковій установі) – партнері, і переводяться у шкалу оцінювання (за необхідності), прийняту в Університеті.

Оскарження результатів оцінювання:

Здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Заява щодо оскарження результатів оцінювання розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням декана факультету. Апеляційна комісія протягом трьох робочих днів ухвалює рішення про наявність або відсутність підстав оскарження результату оцінювання. Присутність здобувача вищої освіти на засіданнях апеляційної комісії є обов'язковою. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом і доводяться до відома здобувача вищої освіти і викладача, який проводив контрольний захід. Результатом розгляду апеляції є прийняття апеляційною комісією одного з двох рішень:

- попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання здобувача з відповідного освітнього компонента і не змінюється;

- попередня оцінка знань здобувача вищої освіти не відповідає рівню досягнення результатів навчання здобувача з відповідного освітнього компонента, здобувач заслуговує іншої оцінки (вказується нова оцінка відповідно до чинної в Університеті шкали оцінювання результатів навчання). За результатом апеляції оцінка результатів навчання здобувача вищої освіти не може бути зменшена.

Якщо внаслідок розгляду апеляційна комісія ухвалює рішення про зміну результатів поточного або підсумкового контролю, нова оцінка знань здобувача освіти виставляється в протоколі апеляційної комісії, а потім виправляється коректурним способом у відомості обліку успішності, заліковій книжці та засвідчується підписом голови апеляційної комісії.

Здобувачі вищої освіти, результати оцінювання яких є предметом оскарження, не можуть бути відраховані з Університету до завершення процедури оскарження.

12. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Борисевич В. Б., Борисевич Б. В., Петренко О. Ф. та ін. Загальна ветеринарно-медична хірургія. К. : Науковий світ, 2001. 245 с.
2. Панько І. С., Власенко В. М., Іздепський В. Й. та ін. Загальна ветеринарна хірургія. Біла Церква: БДАУ, 1998. 263 с.
3. Панько І. С., Власенко В. М., Гамота А.А. та ін. Спеціальна ветеринарна хірургія. Біла Церква, 2003. 496 с.
4. Іздепський В.Й., Стоцький О.С., Передера Р.В., Лазаренко А.Б., Іздепський А.В. Хірургічні хвороби коней. Луганськ: Елтон 2, 2010 300 с.
5. Петренко О.Ф та ін. Хірургія ветеринарної медицини. К.: Вища освіта, 2005. 399 с.

6. Борисевич В.Б., Борисевич Б.В., Петренко О.Ф., Петренко О.О., Борисевич Ю.Б., Дорошук В.О. Ветеринарно- медична офтальмологія. К.: Арістей. 2006. 212с.
7. Панько І.С. Деформації і хвороби пальців у високопродуктивних корів. Київ, 2001. 61 с.
8. Ветеринарно-медична офтальмологія : навчальний посібник / В. Б. Борисевич та ін. Київ : Арістей, 2006. 212 с.

Допоміжні

1. Бурденюк А. Ф., Власенко В. М. Хірургія в промисловому свиноводстві. К. : Вища шк., 1985. 152 с.
2. Кулинич С.М., Киричко Б.П., Передера Р.В. Методичні рекомендації «Курс лекцій із спеціальної хірургії для студентів факультету ветеринарної медицини 4-5 курсу. Полтава. 130 с.
3. Лекішвілі С.Е. Практична офтальмологія : навч. посіб. Суми: СДУ, 2015. 234 с.
4. Ветеринарна ортопедія: хвороби копит і копитаць : посібник для студентів аграр. закл. освіти І–ІV рівня акредитації зі спец. «Вет. медицина» / В. Б. Борисевич та ін. Київ : ДІА, 2007. 136 с.
5. Литвиненко М.О., Литвиненко І.О., Литвиненко Л.М. Хірургія ветеринарної медицини: навчальний посібник. Київ: Науково-методичний центр ВФПО, 2021. 270 с.
6. Братуха С.И. Хвороби собак і котів. Київ: Вища школа. 1984.222 с.
7. Передера Р.В., Передера О.О., Лавріненко І.В. Лікування котів з кон'юнктивітами та кератитами за хламідійної інфекції. *Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З.Гжицького*. Серія: Ветеринарні науки, 2022. 24(108). С. 159-163.
8. Передера Р. В. Методичні рекомендації та робочий зошит для виконання лабораторних робіт студентами факультету ветеринарної медицини із дисципліни „Загальна і спеціальна хірургія”. Ч 1. Загальна хірургія. Полтава. 2023. 48 с.
9. Передера Р.В., Звенігородська Т.В., Брикун К.М. Методичні рекомендації для виконання завдань для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Загальна та спеціальна хірургія». для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Ветеринарна медицина спеціальності 211 Ветеринарна медицина. Ч.2. Спеціальна хірургія. Полтава. ПДАА, 2020. 40 с.
10. Передера Р.В., Звенігородська Т.В., Мороз В.Ю. Методичні рекомендації для виконання завдань для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Загальна та спеціальна хірургія» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Ветеринарна медицина спеціальності 211 Ветеринарна медицина. Ч1. Загальна хірургія. Полтава. ПДАА, 2020. 68 с.
11. Передера Р., Передера О. Аналіз причин виникнення та заходів профілактики пододерматиту у кролів. *Науковий вісник ЛНУ ветеринарної медицини та біотехнологій*. Серія: Ветеринарні науки, 2024. 26 (113), 30-35. <https://doi.org/10.32718/nvlvet11305>
12. Передера Р., Передера О. (). Клінічні ознаки пододерматитів кролів та сезонна динаміка їх розвитку. *НВ ЛНУ ветеринарної медицини та біотехнологій*. Серія: Ветеринарні науки, 2024. 26(115), 20-26. <https://doi.org/10.32718/nvlvet11503>

Інформаційні ресурси

Інтернет-ресурси

1. www.nbuv.gov.ua. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського
2. <https://vetbooks.ir>